ajal on muidugi sundmäärusega keelatud. Neist arvudest nähtub, et väljakäigukohtade olukord on Tartus tervishoiuliselt küllaltki mitterahuldav, põhjustades nakkushaiguste levimise korral peamiselt äärelinna kehvema klassi elanikele tõsist hädaohtu, sest ilma mustusekastita, krundil olevad väljakäigukohad asuvad enamuses äärelinnades.

Korteriolude küsimuse käsitlemisel peatuksime paari sõnaga h o o v i d e juures. Vene ajast kehtivad sundmäärused näevad ette hoovide minimaalse suurusena kivirajoonis 90 m² ja puuehitiste rajoonis 135 m², minimaalse laiusega 8,5 m. Kanalisatsiooniga ühenduses olevad lampkastid ehk solgikaevud võivad olla kaevule mitte lähemal kui 3 m, kusjuures need, olles laudadest, peavad maapinnast isoleeritud olema alt ja külgedelt vähemalt umbes 20 sm paksuse savikorraga. Kaevude kohta on maksev nõue, et nad peavad olema kaetud. Tänapäeva tervishoiunõuete seisukohalt võttes ei jätku neist nõudeist, ja selle tõsiasjaga ongi seletatav väikeste ning raskesti puhtana hoitavate hoovide tekkimine. Mitterahuldavat puhtust soodustab hoovides ka komme — piirata hoove plankudega või aedadega, mis varjavad mustust inimeste silmade eest. Oleks tervishoiuliselt soovitav nende plankude lammutamine eriti roheliste aedade ümbert, ja nende asendamine traataedadega, mis soodustaks õhu liikumist, takistaks mustuse kogunemist ning tõstaks märgatavalt linna ilu. Hoovide olukorra parandamine käesoleval ajal võimaldub muidugi ainult uute elumajade ehitamisel või vanade ümberehitamisel.

Samuti on eelmistes väljaannetes peatatud juba hoovides asuvate kaevude v e e juures, mis maapinna reostuse tõttu on suuremalt osalt halb.

K a n a l i s a t s i o o n. Tervishoiuliselt on praegusaja kõrgusel seisvas linnas vajaline, et kõrvaldataks kiiresti reoveed, väljaheited, majapidamisjätised ja teised säärased ained, enne kui need tekitavad käärimisel halvasti-lõhnavaid gaase ja rikuvad sellega õhku, reostavad maapinda, muutuvad kärbestele siginemis- ning toidupaigaks ja nende kaudu nakkushaiguste pisikute leidumisel nakkushaiguste edasiandjaiks.

Vedelate roiskvete kõrvaldamissüsteemiks on kanalisatsioon, kõvade jätiste ja prügi esialgseks kõrvaldamiseks ja kogumiseks kinnised prügikastid.

Suureks tervishoiuliseks saavutiseks tuleb lugeda seda, kui on suudetud soetada ülelinnaline otstarbekohase kava järgi vastupidavast materjalist ehitatud kanalisatsioon. Kahjuks Tartu veel ei kuulu nende linnade hulka ning veevärgi kõrval on kanalisatsioon praegu üheks linna murelapseks.

Tartu roiskvete kanalisatsioon on ehitatud varemail aegadel ilma kindla süsteemita. Maa-alused torud suubuvad Emajõkke igal kohal, kus maapinna langus on selleks soodus, kusjuures torustik on ehitatud mitmesugusest materjalist. Iseenesest on Tartu kanalisatsiooniküsimuse lahendamise mõttes oma asukohaga kahel pool Emajõe kaldal ja langusega jõe suunas väga heas olukorras. 1930. a. ongi, arvestades Tartu maastikulist asendit, koostatud ja vastava komisjoni poolt heaks kiide-